

nökség kénytelen volt előbb tanácsi engedélyért folyamodni. Az átiratot szépen beiktatták, lajstromozták, fölszerelték, aztán még sok ilyen dolgot követtek el vele, persze — ez menti — hivatalból. Ennek van már vagy hat hete is. Aztán tudják, mi történt azóta? A hó szegény elolvadt, a tél is elolvadt ellenben az aktát még mindig nem intézték el. Igaz, hogy most már fölösleges is, dehát édes istenem, a hó a hibás. Hogy mert előzetes és hivatalból való engedély nélkül elolvadni!

KÖZOKTATÁS

(o) A kultuszminister és a felsőbb népiskolák. Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter az elmúlt év végén rendeletet bocsátott ki, melylyel egy új intézményt, az iskola-látogatók intézményét alapította meg. Ezzel az intézkedéssel a kultuszminister a polgári és felső népiskolák tanulmányügyeinek fejlesztését kívánja előbbre vinni, amennyiben az iskolalátogatók kötelesek a hatáskörükbe utalt iskolák munkáját ellenőrizni és az esetleges helytelenségeket, illetőleg a tanítás menetére káros hatással lévő körülményeket megszüntetni s szükség esetén azokról a kultuszminisztériumnak jelentést tenni. Az iskolalátogatók intézménye most lépett életbe s ez alkalommal Zichy János gróf újabban 12 iskolalátogatót nevezett ki. Ugyancsak most értesítette a kultuszminister az egyházi főhatóságokat is az új rendeletének életbeléptetéséről és megküldötte a rendelettel kiadott „Utasítást” is. A miniszter felkéri az egyházi főhatóságokat, hogy az alája tartozó iskoláknál az ügy érdekében támogassák az iskolaigazgatókat hivatalos eljárásaikban.

TORVENYKEZÉS.

Kristóffy sajtópöre.

(Saját tudósítónktól.) Két esztendővel ezelőtt, Achim András tragikus halála után, Békéscsabán Kristóffy Józsefet választották meg képviselőnek. Ebből az alkalomból a Budapesti Hírlap-ban Pethő Sándor gimnáziumi tanár vezéreikkel írt, amelyben éles támadást intézett a Fejérváry-kormány volt belügyminisztere ellen.

Békéscsabáé az érdem — írta, — hogy az általános választói jog e javíthatatlan csavargója ismét bekerül a parlamentbe. A csabaiak Kristóffy-t nem rehabilitálhatják az ő történelmi perében, mert aki a királyt esküje megsértésére akarta rábírní, ezt a politikai sarlatánt, aki elég nyomorult volt a nemzet letörésére vállalkozni, nem lehet rehabilitálni többé.

Bár Kristóffy-t érték nagyobb és súlyosabb támadások is már a darabont-korszak alatt, sohasem vitte a bíróság elé a támadóit. Most az egyszer azonban kivételt tett és ügyvédje, Fényes Samu dr. útján sajtópört indított Pethő tanár ellen.

Az ügyet ma tárgyalta Mikovich bíró elnöklésével a budapesti esküdtbíróóság.

— Nem érzem bűnösnek magam — védekezett a vádlott. — Én nem bántottam Kristóffy magánbecsületét. Csupán a politikáját tettem bírálat tárgyává.

Nagy Uzor dr. védő kérte annak a konstatacióját, hogy a panaszt sokkal élesebb támadással is illették már. A legcsekélyebb szó gazember volt ellene, még sem indított sajtópört. Az az ember, aki a darabont-éra alatt az ellenzék vezéreiből kidobatta a

megyeházakból, aki lábbal tiporta a sajtósza-badságot, eltűrhet egy kis kritikát. Kérem tanuként beidézni gróf Tisza Istvánt, Széll Kálmánt, gróf Andrássy Gyulát és gróf Ap-ponyi Albertet. Kérem beszerezni Kristóffy legutóbb megjelent cikkét is, amelyben ő maga is beismeri, hogy *híve volt a császári összbírodalmi eszmének is*.

A bíróság a bizonyítást nem engedte meg. Felszólalt a perbeszédnek során Kristóffy is.

— Az igazság az, — mondotta, — hogy amikor 1905-ben felvettem a választójog eszméjét, ezt hazafias intencióból tettem. Hogy az én politikám volt-e helyes, vagy politikai ellenfeleimé, azt az utókor fogja eldönteni. Tény az, hogy én a hatalmat eldobtam magamtól és önként vonultam politikai számkivetésbe, hogy utját ne álljam a békés fejlődésnek. A cikk magánbecsületemben támad, hogy politikai gyűlöletet ébresszen ellenem, ezért a vádlott elítélését kérem.

Fényes Samu dr és Nagy Uzor perbeszéde után az esküdtek *bűnösnek* mondták ki Pethő Sándort. A bíróság e verdikt alapján elítélte a vádlottat becsületsértés miatt *százhusz korona pénzbüntetésre*.

KÖZGAZDASÁG

A Szegedi Kézművesbank igazgatóságának jelentése az 1912-iki üzletéről.

Tisztelt Közgyűlés!

Midőn intézetünk XLI-ik üzletét lezárva, az elmúlt válságos esztendő mozzanataira visszatekintünk, vegyes érzések támadnak lelkünkben; mert amíg egyrészt megnyugvásunkra szolgál, hogy intézetünk a rendkívüli pénzválság dacára, az előző évnél nagyobb üzleti hasznot tudott elérni, másrészt sajnosan tapasztaltuk, hogy közgazdasági életünk teljesen a külpolitikai viszonyok befolyásának van kiszolgáltatva, mert kormányunknak sem eszméi, sem eszközei nem voltak a hitelélet gyámolítására.

A pénzpiac az 1912. évben súlyos megpróbáltatáson ment keresztül. Miután t. részvényeseink a válság okait, valamint annak következményeként mutakozó pénzhányt és pénzdrágaságot ismerik, ezáltal nem kívánunk a kérdéssel bővebben foglalkozni. Nem hallgathatjuk el azonban azt a véleményünket, hogy míg az év második felében kétségtelenül a nemzetközi viszonyok bizonytalanságában kell a pénzfeszültség okait keresni: addig az év elején a pénzdrágaság alig vezethető vissza más okra, mint a pénzspekulációra; mert akkor még alig volt más oka a nagy tőkének időleges eltűnésre, mint hogy a pénzhányal leplezze szertelen kamatláb emelését.

A súlyos gazdasági viszonyok hatása alatt természetesen legnagyobb mérséklést kellett az üzletvezetésben tanúsítanunk; ugyanazért dacára annak, hogy kipróbált régi üzletbarátaink a szükséges hiteleszközökkel rendelkezésünkre állottak, a viszonyok kényszerhatása alatt újabb, nagyobb üzletkötéstől tartózkodtunk és főleg arra törekedtünk, hogy korábbi üzleteinket megtartsuk és régi ügyfeleink hitelszükségleteit kielégíthessük.

Legnagyobb elismerésünket fejezzük ki az Osztrák-magyar bank céltudatos vezetősége riánt; mert a központi jegybank az egész válság alatt állandó forrása volt a visszleszámitolásnak és hathatós támogatásban részesítette intézetünket.

Nagy fontossága miatt fölemlítjük a betétek ügyét is: mert a háborus hírektől megijedt betétesek intézetünktől is jelentékeny betétet szedtek ki, gondolván, hogy önmaguk jobb örei lesznek megtakarított pénzüknék. A közönség ezen indokolatlan követelésével szemben mi sem tehattunk egyebet, mint hogy a betéteket fölmondás követelése nélkül visszafizettük. Habár intézetünk az év vége felé jelentékeny összegű betétet fizetett vissza, mégis örömmel jelezhetjük, hogy a betétek részben visszaözlöltek, úgy, hogy

betétállományunk a múlt év végéhez képest csökkenést nem mutat. Miután azonban a pénzügyi intézetek fontos közgazdasági tényezők, azokat nemcsak saját érdekükben, hanem a nagyközönség érdekében is oly biztosítékokkal tartjuk körülzárandóknak, a melyek között a legnagyobb válság idején is szilárdan megálljanak, ugyanazért mozgalmat indítottunk arra nézve, hogy egyrészt a betéteseknek elképzelhető legmesszebbmenő biztonság nyújtassék, másrészt az intézetek a hirtelen tömeges betét elvonás hátrányaitól megóvassanak. Meg vagyunk győződve, hogy kellő jóakarattal megtalálható lesz az aranyos középut, melyen a betevők jogos igényei mellett az intézetek érdekei is méltányos biztosítást fognak nyerni.

A most lezajlott gazdasági válságból azt az okulást merítettük, hogy hasonló viszonyok között a tőkeerős intézetek nemcsak szilárdan megállhatnak, hanem még nagyobb haszonnal dolgozhatnak, ugyanazért t. részvényeseink megszívlelésére ajánljuk, hogy alaptőkének fokozatos emelését a jobb idők beálltával lehetővé tenni igyekezzenek, mert minden haladni akaró intézet jelszava csak az lehet: „Minél nagyobb saját tőke!” Ugyanezért tekintettel arra, hogy az elmúlt év pénzügyi viszonyai nem voltak alkalmasak a negyedik ezer darab részvény kibocsátására, ezúttal javasoljuk, méltóztassék az igazgatóságot megbízni, hogy kedvező időben a negyedik ezer darab részvényt az alapszabály 6. §-ának mindkét módoszata szerint saját hatáskörében aláírásra bocsáthassa.

Nem mulaszthatjuk jelteni, hogy a pénzválság és a háborus hírek folytán beállott bizonytalanság a papírpiacra oly derutot okozott, amire alig volt eset, minek következtében a koronajáradék 82.— koronán alóli árfolyamra szállott s habár az év végéig némi javulás állott be, mégis saját papírjainknál e címén legalább látszólagos jelentékeny veszteséget kellett leírunk.

Különösen hangsúlyozzuk, hogy intézetünk zálogháza a lefolyt évben erősen gyarapodott és állományunk 67.000.— koronával emelkedett, ami a zálogkamat emelkedésében kedvezően mutatkozik. Üzletünk ezen ágát természetes fokozatban kívánjuk fejleszteni, amire az e téren való verseny csökkenése legjobb kilátást nyújtja.

Az egyes üzletágak forgalmát következő adatok mutatják:

Összforgalom: 146,278.632-12 K	
Emelkedés	39,900.077-30 K
Pénztárforgalom:	
Állomány 1912. január	
1-én	108.330 78 K
Bevétel 1912. évben	17,879.969 38 K 17,988.300-16 K
Kiadás 1912. évben	17,799.139-29 K
Készpénz 1912. dec.	
1-én	189.169 87 K 17,988.300-16 K
Forgalom	35,976.600-32 K
Betétek; Takarékbetétek.	
Állomány 1912. január	
1-én	2,964.386-31 K
Betét 1912. évben	2,343.094-90 K
a betét kamatai	130.451-51 K 5,437.932-72 K
Visszafizetések 1912.	
évben	2,467.480-06 K
Kifizetett kamatok	11.230-63 K
Állomány 1912. dec.	
31-én	2,959.222-03 K 5,437.932-72 K
Forgalom	10,875.865-44 K
Csökkenés	5.164-28 K
Betétek — folyószámlán.	
Állomány 1912. január	
1-én	61.646-73 K
Betét 1912. évben	602.861-89 K 664.508-62 K
Kivét 1912. évben	609.606 65 K
Állomány 1912. dec.	
31-én	54.901-97 K 664.508-62 K
Forgalom	1,329.017-24 K
Csökkenés	6.744-76 K
Váltók.	
Állomány 1912. január	
1-én	4,330.493-30 K
Leszámitoltatott 1912.	
évben	19,717.098-53 K 24,047.591-83 K
Beváltatott és visszleszámitoltatott 1912.	
évben	19,702.935-25 K
Állomány 1912. dec.	
31-én	4,344.656-58 K 24,047.591-83 K
Forgalom	48,095.183-66 K
Emelkedés	14.163-28 K